

(Nejen) tři poznámky k výjimečné osobnosti československých dějin - T.G.M.
PhDr.Martin Šíkula, okres Žďár nad Sázavou

- T.G.M. a První republika v pamětních knihách obecních
- Masarykova cesta na Horácko 17.června 1928
- 100.výročí Masarykova narození ve stínu poúnorového upevňování totality (1950)
- závěrem

Vážení organizátoři semináře, dámy a pánové, kolegyně a kolegové,

Dovolte mi, abych třemi poznámkami přispěl do odborné diskuze k natolik výjimečné a inspirující osobnosti československých dějin, kterou první československý prezident bezesporu byl. Z větší části se jedná o výsledek výzkumu pamětních knih obecních (neboli kronik) ze Státních okresních archivů Žďár n.S. a zčásti Třebíč, který jsem sice neprováděl primárně k Masarykově osobnosti, ale v kontextu s charakterem První republiky tato autentická svědectví nebylo možno přehlédnout. Nejprve se tedy zastavím u reflexe osobnosti T.G.M. v kronikách a v návaznosti na to u Masarykovy cesty na Horácko v roce 1928. Třetí poznámku, vycházející tentokrát z analýzy dobového tisku, bych rád přičinil k otázce, jak se s památkou T.G.Masaryka vyrovnával utvářející mocensko politický systém po únoru 1948.

I. T.G.M. a První republika v pamětních knihách obecních

Pamětní knihy obecní nebo-li obecní kroniky byly zakládány od 20.let na základě zákona č.80/1920Sb, který tuto povinnost ukládal všem politickým obcím, tedy obcím s vlastní samosprávou. I když kronika nebyla založena zdaleka ve všech obcích nebo se tak stalo až s postupem let, lze období první republiky vzhledem k pozdějšímu vývoji našich dějin považovat za „zlatou etapu obecního kronikářství“, tím spíše, že kroniku často vedli řídící učitelé, relativní záruka podrobného zachycení kulturně společenského života v obci.

Kronikáři dříve i později založených kronik se v úvodu nejednou vraceli k roku 1918 a vzpomínkami nejen zásluh T.G.Masaryka názorně přiblížili atmosféru, v níž lidé na venkově vnímali ukončení takřka 400-leté rakouské nadvlády. Takovou euforii zaznamenal např. kronikář z Horní Bobrové: „*Hned vtipné hlavy vyběhly na věž a počaly zvoniti umíráčkem. Lidé přibíhali a udiveně se ptali, kdo umřel. Avšak z věže se smíchem dostali odpověď: „Rakousko“. Za chvíli zase zvonili všemi, to prý „Československu“. ...Lidé s lampiony, praporky a různými tabulkami s hesly v rukou radostí zpívali národní hymny „Kde domov můj“, „Hej, Slované!“, „Nad Tatrou sa blýská“. ... Druhý den zmizel z pošty plechový orel - který se ocitl v rybníčku. ... Nikdo v obci nepamatuje podobných radostných a slavnostních chvil od doby sprostění robot. Někteří však lidé nechtěli věřit tomu, co se děje a pohlíželi na všechno nedůvěřivě...*“¹

Z komentářů přímo ke zvolení prvního prezidenta vzpomeňme alespoň dva. Kronikář z Pohledce připomněl, že: „... *jednomyslně zvolen byl prezidentem profesor Masaryk. Od Jiřího z Poděbrad nebyl již v čele státu Čech (od 15.století)*“². Hodnotný nejen obsahově, ale též výtvarně je ovšem zápis z kroniky obce Bor. Vedle symbolického přirovnání pádu Rakouska-Uherska – „*Černožlutý drak byl sražen k zemi*“ - a slavnostně ilustrované stránce s Masarykovou fotografií kronikář dále uvádí: „*Náš první president DR. Tomáš Garrigue Masaryk jest zase jednou Čech, jenž pohnul Evropou. ... Masaryk je jedním z těch velkých mužů, kteří si přes hranice věků a přes hlavy národů podávají ruce. Hus, Chelčický, Blahoslav, Komenský byli světly, ukazujícími cestu svému národu. Masaryk osvobodil národ, aby pokolení příští mohla bez pout kráčiti po té cestě světla.*“³

¹ SOkA Žďár nad Sázavou, f.AM Horní Bobrová, neusp. Pamětní kniha obce Horní Bobrová, s.29.

² SOkA Žďár nad Sázavou, f.OÚ Pohledec, i.č.27, kniha 10. Pamětní kniha obce Pohledec, s.28. Ve skutečnosti první zvolení 14.11.1918 proběhlo v euforii a potleskem, tudíž neznáme ani počet hlasů.

³ SOkA Žďár nad Sázavou, f.Obecní úřad Bor, i.č.49. Pamětní kniha obce Boru, s.17.

Jiným typem zápisů reflektujících osobnost T.G.Masaryka jsou připomínky jeho narození. Především ve školních kronikách zpravidla najdeme každoroční záznam k 7.březnu, tím spíše u jubilejních oslav Masarykových 70. a 80.narozenin. Je možno konstatovat, že významem a společenským vnímáním (alespoň většinové části uznávající Masarykovu autoritu) byl 7.březen, tedy den Masarykova narození, za První republiky srovnatelný s 28.říjnem (vznik Československa). Tak například v obecní škole v obci Bohuňov (ve školním roce 1919-1920 navštěvovalo školu 72 žáků) oslava Masarykových sedmdesátin sestávala z bohatého programu, mezi jehož 12 bodů patřily žakovské recitace, přednáška o T.G.M., výňatky ze spisů Masarykových a zakončen byl československou hymnou. Školní kronika dále uvádí: „Účast byla neobyčejná: školní mládež, mládež školy odrostlá, rodiče. Prostranná zdejší učebna téměř nestačila pro všechny účastníky.“⁴

Prvorepubliková pamětní kniha obecní byla do značné míry oslavou nové Československé republiky a v této spojitosti tedy i oslavou demokracie a osobnosti, která vznik ČSR v myslích občanů i těch nejmenších vesnic asociovala – tedy T.G.Masaryka. Vypovídající hodnota zápisů se přirozeně odvíjí od osoby kronikáře, obsahu a v něm uvedených podrobností. Přesto lze konstatovat, že tato více či méně podrobná svědectví z prostředí venkova jsou výpovědí společenské úcty k Masarykovi nejen jako k nejvyšší ústavně politické ale také k morální autoritě. O to dojemněji pak působí kronikářské zápisy z Masarykových návštěv regionů (srov. dále) a reflexe jeho úmrtí.

II. Masarykova cesta na Horácko 17.června 1928 na stránkách obecních kronik

Před 85 lety kronikář Hlinného poznamenal: „den 17.červen 1928 nevímizí dlouho z pamětí našich a byl jistě dnem plným radosti...“⁵. Právě tehdy první československý prezident navštívil část Horácka (vymežitelná přibližně dnešním okresem Žďár nad Sázavou). Na Horácko vedla jedna z cest (krátce před tím 13.června 1928 navštívil i sousední Třebíčsko), které prezident absolvoval po Moravě při desátém výročí existence ČSR. Masaryk tehdy pobýval na zámku v Židlochovicích a svoji účastí podpořil od června probíhající Výstavu soudobé kultury v Brně v tehdy novém a moderním areálu dnešního výstaviště.

„Okresu našemu dostalo se dnes nejvyšší pocty. Hlava státu, osvoboditel národa, miláček lidu T.G.Masaryk, navštívil Horácko a projel našim okresem. Od 28.října 1918 nemáme radostnější chvíle nad tuto, kdy první prezident státu, syn kočího, rodem z Hodonína, projížděl krajem našim. Pokolení příští budou nám záviděti, že my jsme měli tatíčka – osvoboditele – zde mezi námi. Ve chvíli té změnily se naše vesničky a my všichni v nich s radostí a nadšením hleděli jsme osvoboditeli ve tvář a přáli mu: „Buď nám hodně živ a zdráv, tatíčku náš“...“⁶ Tyto místy až dojemné řádky jsou citovány z pamětní knihy obce Chroustov, ale podobná slova s projevem úcty a s přáním všeho zdraví nejvyšší politické autoritě v mladé demokratické republice je možno číst i v dalších vzpomínkových zápisech. Dnešní čtenář přitom ani zdaleka nedocení morální a vlastenecký význam oné události a ještě úsměvněji mu bude možná připadat způsob setkání občanů s prezidentem, jak dokládá dojemná citace z Polomi: „Děti jely ve vyzdobeném žebříňáku. Všichni toužili spatřiti tatíčka Osvoboditele“⁷ nebo z Nových Sadů: „Dne 17.června jsme slavnostně uvítali pana prezidenta našeho na sylnici u kříže, kde byla krásná slavobrána. Pan prezident přijal kytku od žáčky Burianové z č.25. Byl uvítán hasičským sborem, starostou obce J.Burianem, knihovníkem J.Petrem. Pan prezident poctil naši kroniku vlastnoručním podpisem a vše jej tak dojalo až slzel.“⁸ V širším kontextu jen dodejme, že tzv. První republika prožívala v poločase své existence relativně nejkldnější vnitropolitickou a národnostní situaci a vrcholila též hospodářská konjunktura dvacátých let. Rok před tím, 27.5.1927 byl Masaryk již potřetí zvolen prezidentem a zahájil tak druhé sedmileté funkční období, neboť podruhé byl zvolen dva roky od vzniku ČSR, po schválení ústavy v roce 1920.

⁴ SOkA Žďár nad Sázavou, f. Národní škola Bohuňov, kniha č-43, Kronika obecné školy v Bohuňově, s.80-84.

⁵ SOkA Žďár nad Sázavou, f.MNV Hlinné, kniha 9. Pamětní kniha obce Hlinného, s.29.

⁶ SOkA Žďár nad Sázavou, f.MNV Chroustov, kniha 27. Pamětní kniha Chroustova, s.43.

⁷ SOkA Žďár nad Sázavou, f.OÚ Polom, i.č.67. Pamětní kniha obce Polomi, s.54.

⁸ SOkA Žďár nad Sázavou, f.MNV Nové Sady, i.č.21. Kronika obce Nebřtychu, s.54

Cestu na Horácko pan prezident zahájil výjezdem z Židlochovic na Tišnov, Bystřici nad Pernštejnem, dále přes Nové Město na Moravě, Město Žďár a zpět přes Velké Meziříčí a Velkou Bíteš. V jeho doprovodu nechyběli mj. dcera Alice Masaryková, či místopředseda vlády Msgre. Jan Šrámek. Slavnostně vyzdobená města tehdejšího novoměstského politického okresu – Bystřice, Nové Město a Žďár – byla centry setkání s panem prezidentem a stala se též cílem početných zástupů lidu z okolních vesnic. Přicházející z venkova byli zpravidla organizováni místními spolky, nechybělo žactvo, řídící učitelé a představitelé obecní samosprávy. „*Přání všeho nejlepšího provází ho od nás všech. Jeho milý zjev, jeho vysoká inteligence, jež zračí se mu ve tváři, zůstane nám navždy v paměti. Tatíčku, zůstaň nám hodně dlouho zdrav*“⁹, zhodnotil zážitky kronikář v Dolní Bobrově. Slavobrány vítající příjezd vzácné návštěvy byly opatřeny hesly „*At' žije náš tatíček*“, „*Bud' nám vítán*“, „*Zdar bratře prezidente*“ a podobně a zástupci některých obcí si dokonce nechali prezidenta podepsat obecní kroniky. Z nich vyniká slavnostně ilustrovaná stránka v pamětní knize obce Olešínky. V náročné kompozici (zjevně dotvořené po podpisu) stylově doznívá secesní ornamentika, jež rámuje vedle portréту prezidenta i velký státní znak.¹⁰

Návštěva Tomáše Garrigue Masaryka ve Městě Žďáru¹¹ získala ještě dva mimořádné okamžiky. Prezident se účastnil položení základního kamene žďárské sokolovny a především se jeho návštěva stala námětem pro vydání poštovní známky o deset let později. S platností od 7.března 1938 byla vydána poštovní známka, na které Masaryk drží v náruči děvčátko v kyjovském kroji. Námětem se stala reportážní fotografie ze žďárské návštěvy 17.června 1928, kdy pan prezident vzal do náruči tříletou Evu Neugebauerovou.¹² Autorem známky byl grafik Bohumil Heinz a její vydání symbolicky slavilo blížící se dvacáté výročí samostatnosti, kterého se však vzhledem k událostem září 1938 První republika již „nedočkala“.

III. 100.výročí Masarykova narození ve stínu pouťového upevňování totality (1950)

Sté výročí narození významné osobnosti je zpravidla podnětem k četným vzpomínkám a prezentaci života a díla. V případě T.G.Masaryka se ovšem v důsledku poválečného vývoje tento okamžik sešel pro masarykovské jubileum s nejméně vhodnou dobou. Změnu konstelace politického a ideového uvažování nejlépe vystihne srovnání hodnocení Masaryka v tisku prvorepublikovém a komunistickém, mezi nimiž leží 30 let, tj. z roku 1920 a 1950.

Profesor dr. Inocenc Arnošt Bláha v pátečním vydání týdeníku Horácké listy z 5.3.1920 v článku „Masarykův svobodný člověk“ mj. napsal: „...*Ta svoboda česká měla-li být trvalou a věčnou, nemohla být jen darem daným nám z venčí, jako náhodný důsledek politických událostí světových, nýbrž musela růst z naší vnitřní síly, o ni se opírat, kotvit v mravní velikosti národa i každého jeho jedince. To Masaryk dobře tušil i věděl. Jakoby předvídal, k jakým převratům chystají se dějiny, a co by tyto převraty mohly znamenat pro národ nesvobodný, připravuje neúpornou pracovitostí sebe a skrze sebe, svým vzorem, svým příkladem i svůj národ k velkému budoucímu úkolu. Národ nepřipravený jest jako dítě, jež potřebuje učitele, aby se vychovalo a dovedlo ke svému příštímu společenskému povolání. Masaryk se stal učitelem svého národa. Dobře rozpoznal, v čem je jeho národ nevědomý, nedorostlý pro svobodu. Má-li být národ svobodný mezi svobodnými národy, musí té svobodě*

⁹ SOKA Žďár nad Sázavou, f.Archiv městečka Dolní Bobrová, kniha 17. Pamětní kniha obce D.Bobrová, s.102.

¹⁰ SOKA Žďár nad Sázavou, f.MNV Olešínky, kniha 3. Pamětní kniha obce Olešínky, s.47.

¹¹ Současný Žďár nad Sázavou je novodobý název, jež vznikl na základě vyhlášky ministerstva vnitra č.13/1951 Sb. z 9.2.1951 po té, co byl v roce 1950 završen proces sloučení do té doby samostatných obcí Město Žďár a Zámek Žďár.

¹² K tomu například Karel Černý: Kdo je děvčátko z poštovní známky? , Žďár n.S. 2000, týž: Žďár nad Sázavou na poštovních známkách, Žďár n.S. 2006.

především rozumět doma, mezi sebou, musí jí přát jeden druhému, jako rovný rovnému, bratr bratru. Nesmí být v národě nikoho utlačovaného, ani jednotlivce, ani třídy, sni stavu. Proto Masaryk učí pravému demokratismu, smyslu pro svobodnou rovnost všech....“¹³

Sáhnout na Masarykovu památku po roce 1948 zásadním zničujícím a očerňujícím způsobem si poúnorový režim naplno nedovolil, neboť národ měl Masaryka ve stále silné paměti. Zbývala možnost o takových lidech nemluvit, nepublikovat jejich myšlenky a když ano, tak v historicky zkreslených souvislostech. Týdeník Jiskra, tiskový orgán krajského výboru KSČ v Jihlavě, ve vydání z 11.března 1950 věnoval masarykovskému jubileu článek pod titulkem „Sté výročí narozenin T.G.Masaryka“. Zatímco úvodní odstavec ještě spíše skrývá ideologické hodnocení: „V životě T.G.Masaryka, syna panského kočího, studenta, profesora a nakonec prezidenta Československé republiky, je mnoho velikého a mnoho protikladného“, další řádky již hovoří frazeologií počátku 50.let 20.století, jež rozhodně neoslavovala jeho ideály a zásluhy o rozvoj demokracie. Autor článku sice vyzdvihl z 19.století Masarykův boj proti tzv. rukopisům i angažování v tzv. hilsneriádě, jež „znamení pro český národ rozhodný krok vpřed“, nicméně další hodnocení jsou již chladnější: „Masaryk, který si uvědomoval krizi kapitalistické společnosti, nevyvozuje z toho závěr, že je třeba tuto společnost odstranit, ale snaží se smířit nesmiřitelné rozpory kapitalismu. V tom spočívá historické chyba Masarykova myšlení.“ Rozporuplně je Masarykova role pojímána v souvislosti s první světovou válkou i s první republikou. Jsou zpochybněny zásluhy západních mocností na vzniku Československa, zcela absentuje zmínka o legiích, a tak je vznik ČSR pouze zarámován do oslavy říjnové socialistické revoluce, neboť „Masarykovo úsilí o osvobození bylo by marné bez onoho mohutného vlivu, jež projevila Říjnová revoluce v Rusku, která u nás podnítila národně-osvobozenecý boj českého pracujícího lidu. Pak přichází 28.říjen 1918, ... Československý lid uvítal svobodu s velkým nadšením. Očekával že po příkladu Sovětského svazu i naše republika půjde směrem k socialismu. T.G.Masaryk, který se stavěl záporně k Velké říjnové revoluci, se zasazoval o to, aby věc socialismu v republice nezmizela. V lidu byla dlouho udržována legenda, že první republika se buduje na základech masarykovského humanismu. Ve skutečnosti se však stala neomezeným panstvím kapitalistů se všemi průvodními zjevy nezaměstnanosti, bídy ...“¹⁴

Připomínka Masaryka v bezprostředních poúnorových letech doznívala a nevytratila se ani z programu místních škol, ačkoliv se jeho jméno dostalo do seznamu zdaleka ne všech přirozených českých výročí (srov. podrobný zápis v kronice Hrotovic z roku 1950: „Pořádají se každoročně vlastenecké a lidově-demokratické oslavy památných dnů v Hrotovicích na slavnostních schůzích nebo táborech lidu s průvody za veřejných projevů či proslovů zástupců úřadů a korporací nebo při akademiích, divadlech, koncertech jako na př.: 25.února - lid se ujal vlády, 7.března – narozeniny T.G.Masaryka, 1.května – svátek práce, 8.května – osvobození Hrotovic Rudou armádou ..., 28.října – zřízení čsl.republiky, 7.listopadu – říjnová revoluce ruská, 8.listopadu – památka bitvy bělohorské, 17.listopadu – persekuce českého studentstva vysokoškolského a zavření vysokých škol, 21.prosince – narozeniny J.V.Stalina“)¹⁵ Obecně se však Masarykovo jméno na stránkách obecních kronik po roce 1948 objevuje ojediněle. Přihlášení se k jeho odkazu bylo závislé mj. na personálním obsazení reorganizovaného politického života a v případě razantnějšího průběhu kolektivizace a s ní spojených společenských procesů pak byla Masarykovská a Benešovská tradice považována za přítěž. (srov. hodnocení reorganizace sportu, zpočátku pod hlavičkou Sokola

¹³ A.I.Bláha: Masarykův svobodný člověk, Horácké listy, roč. 12, č.10, 5.3.1920, s.1-2.

¹⁴ Sté výročí narozenin T.G.Masaryka, Jiskra, č.10, 11.3.1950, s.3. Také pod stejným názvem vyšel podrobnější článek i v celostátním tiskovém orgánu KSČ v Rudém Právu. Sté výročí narození T.G.M., Rudé Právo, č.56, 7.3.1950, s.1-2.

¹⁵ SOKA Třebíč, f.MNV Hrotovice, i. č. 116, Pamětní kniha, s.202.

v obci Osík na Ústeckoorlicku: „Z vedení TJ musili odejít sedláci a ti, kteří se hlásili k myšlenkám Masarykovým a Benešovým.“¹⁶).

Závěrem

Obnova demokratických poměrů po roce 1989 nám umožňuje znovu vnímat komplexně Masarykovy ideály a postoje. Jinou věcí je samozřejmě otázka, do jaké míry de je daří naplňovat a především se zdá, že nejedna z Masarykových myšlenek vyjadřující se kriticky k prvorepublikovému vývoji je nadčasová i pro současnost, i když v poněkud jiných podmínkách. Vzpomeňme tedy závěrem alespoň některé z nich.

O demokracii:

„Tu nestačí jen ústava na papíře, jde o to, aby parlament, tj. poslanci a senátoři, byli uvědomělými demokraty, aby vedle poslanců organizace všech stran, žurnalistika atd., prohlubovaly a šířily program demokratický. Řekl jsem nejednou, že v politice je třeba trpělivosti. Za deset let neuděláte z absolutistů ideální demokraty“¹⁷.

„Řekl jsem jednou, že demokracie je diskuze. Ale pravá diskuze je možná jen tam, kde si lidé navzájem důvěřují a poctivě hledají pravdu. Demokracie, to je hovor mezi rovnými, přemýšlení svobodných občanů před celou veřejností – slovo parlament má krásný smysl, jen je učinit tělem!“¹⁸

O školství:

„Škola konečně je příliš byrokratickou, je v područí administrace, ať už centrální (státní), nebo autonomní. ... Co chce tedy škola? Řekněme zatím všeobecně: její cíl je a musí být životní – plný život, ať již z hlediska individuálního, nebo sociálního (společenského).“¹⁹

„Vůbec na školu, na výchovu a vyučování by se mělo mnohem více myslet... a taky dávat mnohem více prostředků než dosud. Vývoj školy, v tom je vývoj demokracie“²⁰

První československý prezident předpokládal, že Československo potřebuje 50 let, aby dosáhlo stupně rozvinutého demokratického státu. Měřeno touto optikou, česká společnost ještě neměla ani možnost očekávaného cíle dosáhnout, i kdybychom sečetli všechna léta svobodného vývoje od roku 1918.

Na závěr se vraťme k hlavnímu námětu příspěvku a k jeho didaktickému využití. Pamětní knihy obecní (a z jinou mírou interpretace i dobový tisk) poskytují ideální hledisko ke zkoumání regionální historie či dokonce tzv. mikrohistorie, jež zkoumá explicitně dějiny daných obcí. Důležité však je, že mimopražský pohled přispívá nejen do vnímání celkové mozaiky historie národa, ale zejména ilustruje velké dějiny a velké osobnosti lokálně, což je pro uvědomění si jejich významu nejbližší a nej názornější. Z pramenného hlediska pak mohou (třebaže ojedinele) pamětní knihy uchovávat i hodnotnou obrazovou a fotografickou dokumentaci doby.

¹⁶ <http://www.osik.cz/index.php?sekce=3&text=221>, TJ Sokol Osík, historie sportu v obci, citováno 4. 2. 2012

¹⁷ Karel Čapek: Hovory s T.G.Masarykem, Praha 1990, s.411.

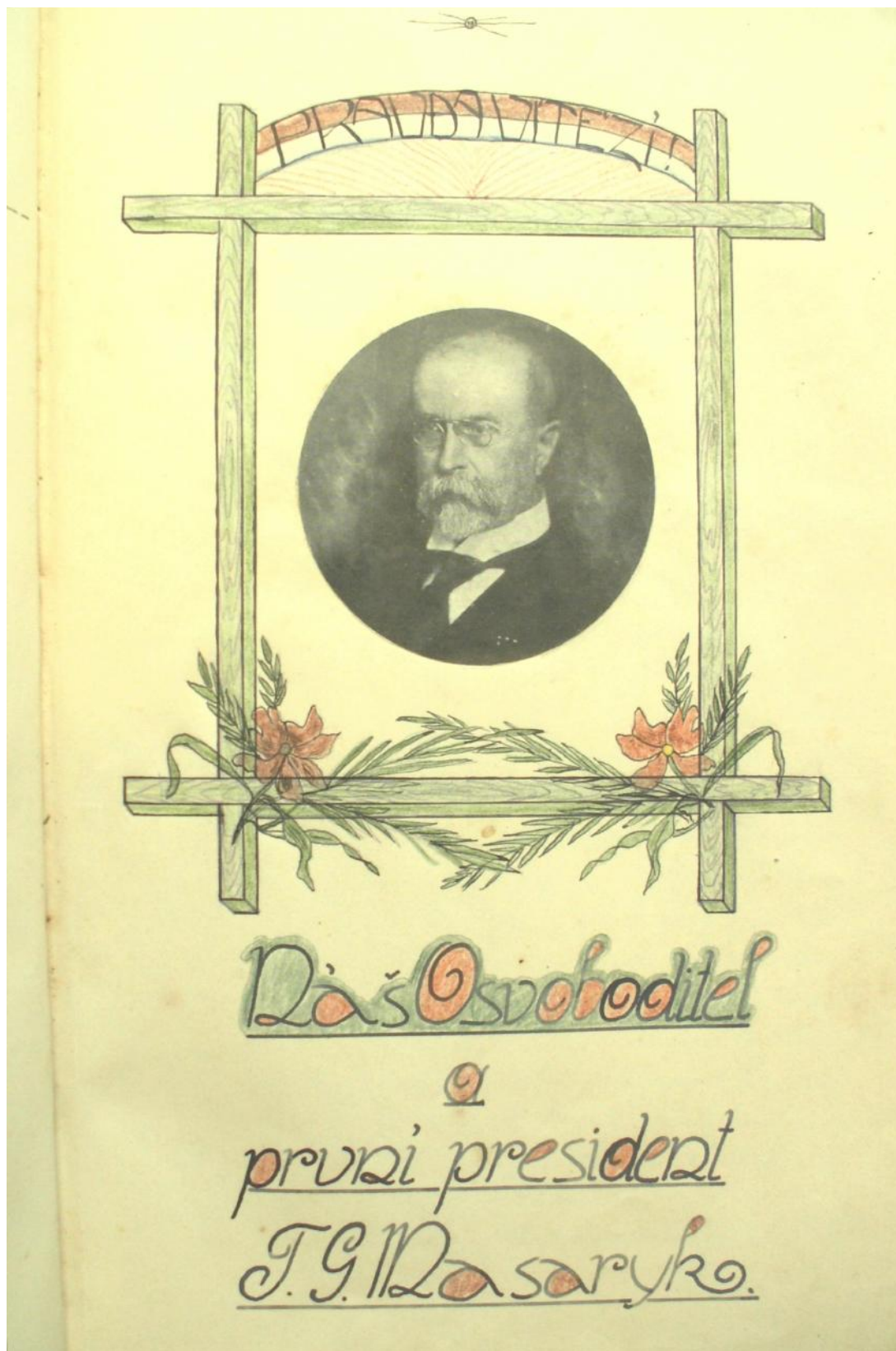
¹⁸ Karel Čapek: Hovory s T.G.Masarykem, Praha 1990, s.328.

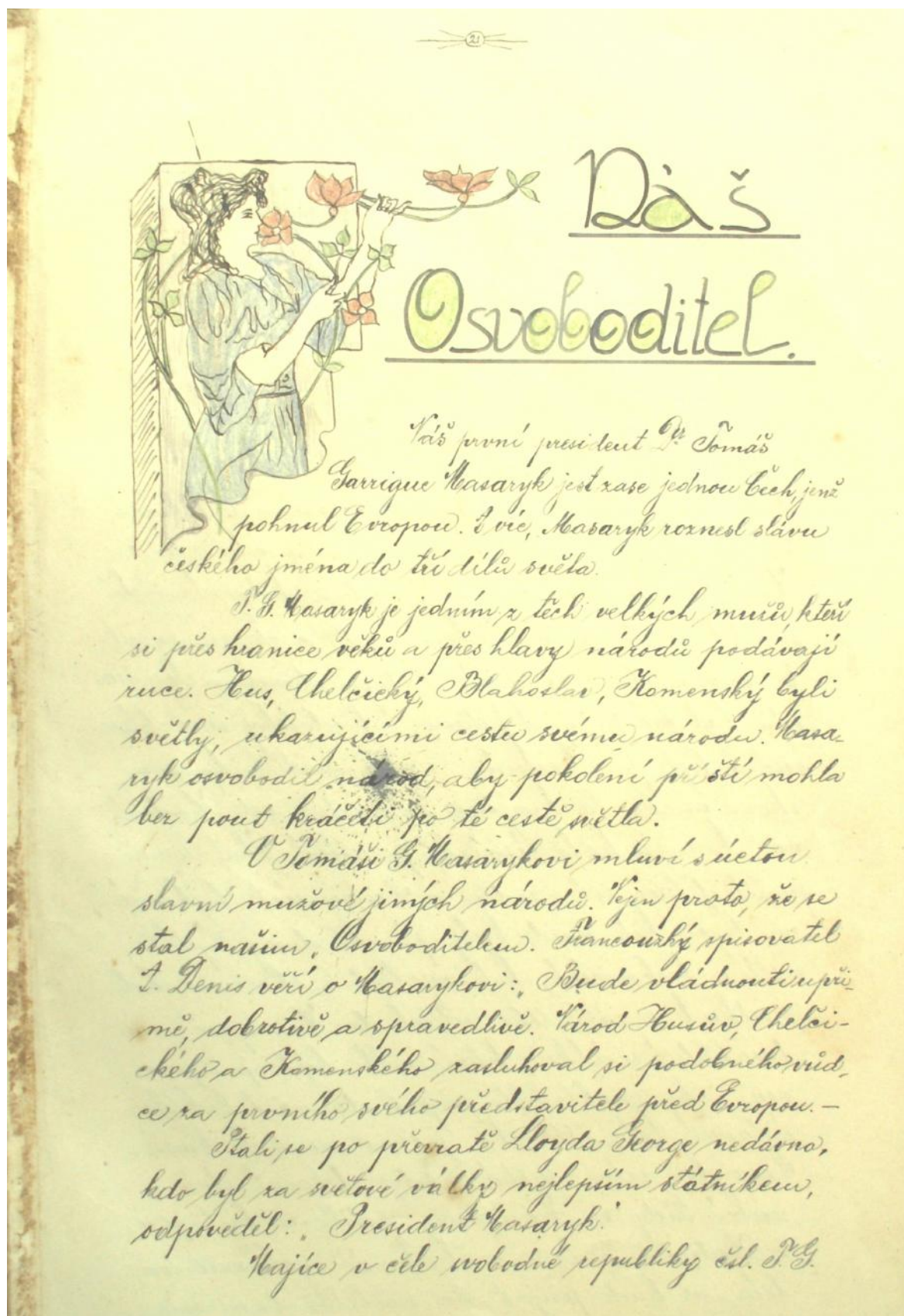
¹⁹ převzato: Vladimír Václavík: Cesta ke svobodné škole, Hradec Králové 1997, s.114-115 cituje z: T.G. Masaryk : O škole a vzdělávání. Některé problémy pedagogické a didaktické, Praha, SPN 1990, s.49,50 a 55,56.

²⁰ Karel Čapek: Hovory s T.G.Masarykem, Praha 1990, s.16

Přílohy:

Příloha 01 – Oslava T.G.M. na stránkách pamětní knihy obce Boru (SOkA Žďár nad Sázavou, f.Obecní úřad Bor, i.č.49. Pamětní kniha obce Boru)

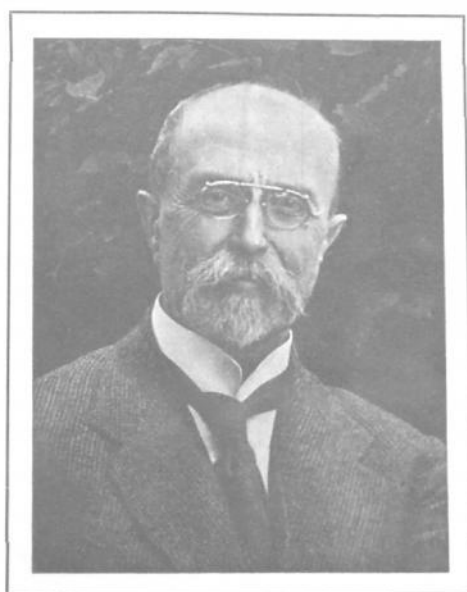
ZÁJEZD

PRVNÍHO PRESIDENTA REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ

Dr. T. G. MASARYKA

DO TŘEBÍČSKÉHO KRAJE

DNE 13. ČERVNA 1928.

*V upomínku na desetileté trvání republiky československé
sestavil a ke dni 28. X. 1928
za podpory Městské spořitelny v Třebíči
vydal redakční sbor v Třebíči.*

TISKEM A NÁKLADEM J. F. KUBEŠE, SPOL. S R. O.
V TŘEBÍČI.

Příloha 04 – T.G.M. v Třebíči u příležitosti 10.výročí vzniku ČSR (SOkA Třebíč, f.AO Chlum, i.č.16, Pamětní kniha obce Chlumu.)

Příloha 05 – T.G.M. v Třebíči u příležitosti 10.výročí vzniku ČSR (SOkA Třebíč, f.AO Chlum, i.č.16, Pamětní kniha obce Chlumu.)

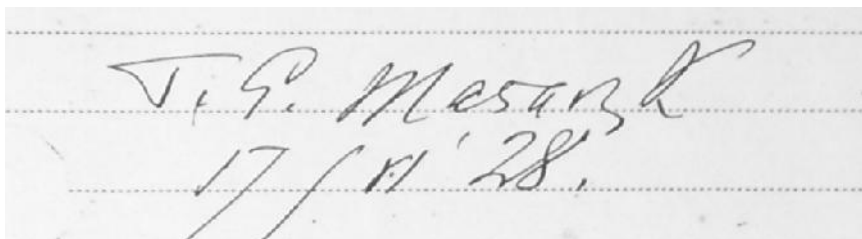
Příloha 06 – jubilejní stránka u příležitosti návštěvy T.G.M. na Horácku v pamětní knize Olešinek (SOkA Žďár nad Sázavou, f.MNV Olešinky, kniha 3. Pamětní kniha obce Olešinek)

Příloha 07: Originální podpisy T.G.Masaryka v pamětních knihách z návštěvy Horácka 17.června 1928:

Nové Sady

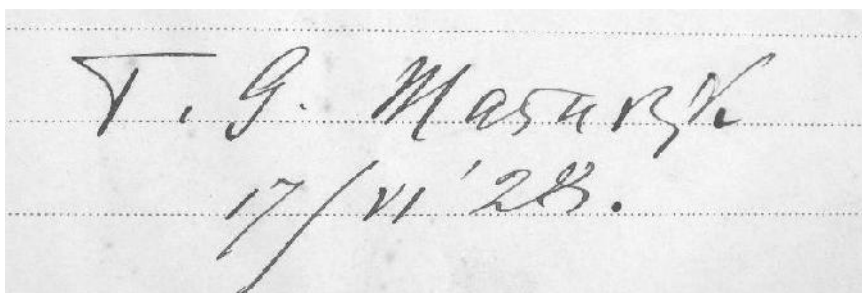
(SOkA Žďár nad Sázavou,
f.MNV Nové Sady, i.č.21.
Kronika obce Nebštychu, s.53.)

T. G. Masaryk
17/vi '28.

Rousměrov

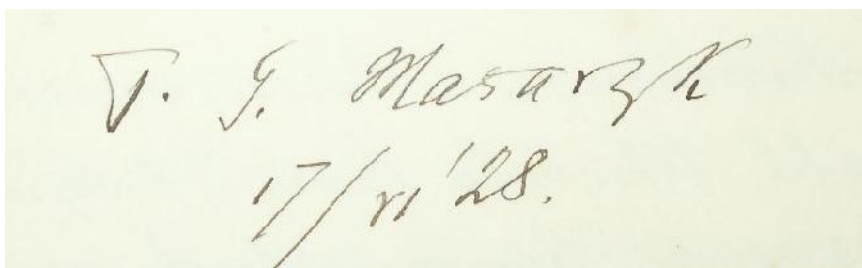
(SOkA Žďár nad Sázavou,
f.MNV Rousměrov, neusp.
Památní kniha obce Rousměrova, s.54.)

T. G. Masaryk
17/vi '28.

Slavkovice

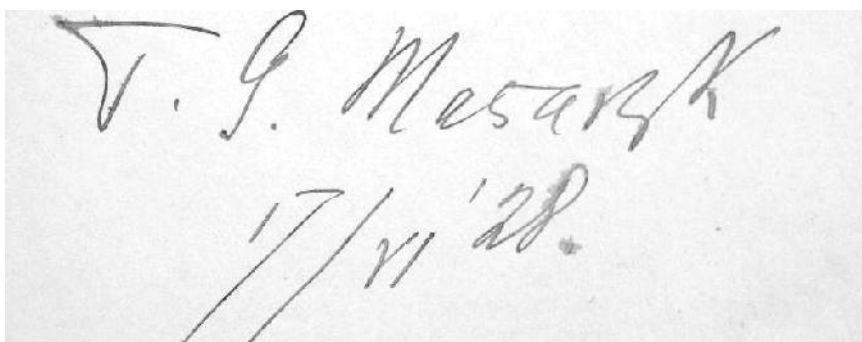
(SOkA Žďár nad Sázavou,
f.MNV Slavkovice, kniha 6.
Pamětní kniha obce Slavkovic, s.97.)

T. G. Masaryk
17/vi '28.

Vatín

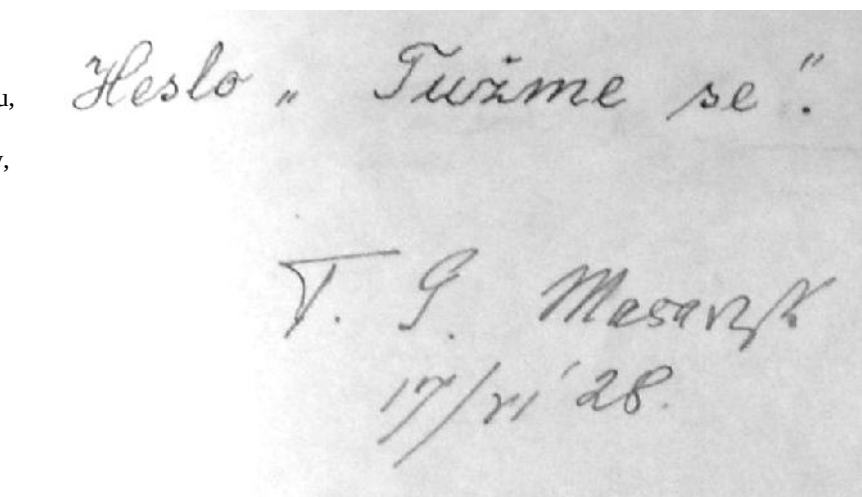
(SOkA Žďár nad Sázavou,
f.MNV Vatín, kniha 14.
Pamětní kniha obce Vatína)

T. G. Masaryk
17/vi '28.

Město Žďár

(SOkA Žďár nad Sázavou,
f.Sokol-tělocvičná jednota Žďár nad Sázavou,
i.č.7, kniha č.7.
Kniha návštěv při zahájení stavby sokolovny,
při jejím dokončení a při župních sletech
1928-1947, nestránkováno.)

Heslo „Tůjme se“
T. G. Masaryk
17/vi '28.

Tělocvičná jednota „Sokol” ve Městě Žďáře
pořádá ve dnech 16. a 17. června 1928

SLAVNOST
kladení základního
kamene Sokolovny.

Slavnostní řeč promluví vzdělávatel Č. O. S. br. A. Krejčí z Brna.
Slavnost koná se u příležitosti návštěvy pana presidenta
T. G. MASARYKA
v našem městě.

V sobotu dne 16. června v Národním domě slavnostní představení
O 4 děj. od L. Stoupežnického. **Naši furianti.** Obraz ze života v české vesnici.
Začátek přesně o 20. hodině. * Účinkuje hudba Horácká.
Vstupné: křeslo 6 Kč, l. místo 5 Kč, II. místo 4 Kč, k stání 2-50 Kč vč. z. d.

V neděli dne 17. června.
Ráno budiček Horácké kapely, o půl 8. hodině zkoušky,
o půl 11. hod. koncert horácké hudby na náměstí, o 13. hod. průvod Sokolstva a hosti od lihovaru
na cvičiště, o 14. hodině zahájení slavnosti a poklepy.
O 15. hodině

VEŘEJNÉ CVIČENÍ

Pořad:

I.	II.
1. Námořníci - žáci.	6. Cvičení na nářadí.
2. Cvičení s obručky - žákyně.	7. Skupinová prostná - starší bratři.
3. Prostná - dorostenci.	8. Prostná - ženy.
4. Hry - žáci a žákyně.	9. Prostná - muži.
5. Cvičení s tyčemi - dorostenky.	

Vstupné: tribuna 10 Kč, sedadlo 5 Kč, k stání 3 Kč, dětský lístek 1 Kč vč. zem. d. - Horácká hudba z Města Žďáru.

Večer o 20. hodině **VESELICE** v Národním domě
Vstupné 7 Kč včetně zemské dávky.

Předprodej lístků k slavnost. představení a veřejnému cvičení v drogerii br. Švastala.

Nezapomenutelné setkání žďárských občanů s „Tatíčkem Masarykem“ 17.června 1928. Fotografie, na níž je T.G.Masaryk zachycen, jak drží tehdy tříletou Evu Neugebauerovou, se stala za 10 let námětem k vydání poštovní známky ze 7.března 1938. (foto: SOkA Žďár nad Sázavou, f.AO Cikháj, kniha 9. Pamětní kniha obce Cikháj)

Popis obrázku: Dopisnice k příležitosti návštěvy paní Evy Haňkové, rozené Neugebauerové, ze Spojených států amerických ve Žďáru nad Sázavou v září 1993 s originálním podpisem

Příloha 10 – slavobrána v Rousměrově u příležitosti návštěvy T.G.M. na Horácku (SOkA Žďár nad Sázavou, f.MNV Rousměrov, neusp., Památní kniha obce Rousměrova)

Rudé právo ročník 30 • Právo lidu (ročník 53)

ÚTERÝ

RUDÉ PRAVO

1950 ÚSTŘEDNÍ ORGÁN KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

Číslo 56

Kčs 1.50

Z OBSAHU LISTU:

Francouzská vláda pronásleduje politiku, která je pro nás nebezpečná

Jak se mají chovat občani

Česká vláda vstoupila v XIX. století – příklad a vzor

Předseda vlády Ant. Zápotocký na celostátní konferenci báňských technků

Dobýtví hornictví prvního místa v plnění pětiletého plánu

ORTRAVA 5. března (ČTK)

Pro přítomnost předsedy vlády Ant. Zápotockého pokračovala v neděli ve Vlnkově divokém celostátní konferenci báňských technků, která zahájila své jednání v úvodu do Světového zasedání. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu.

Před Mezinárodním dnem žen

PRÁHA 6. března (ČTK)

Mezinárodní den žen byl v Praze oslavován v úvodu do Světového zasedání. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu.

Sté výročí narození T. G. Masaryka

Tomáš Garrigue Masaryk

V úvodu do Světového zasedání byl v Praze oslavován sté výročí narození T. G. Masaryka. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu.

Národní shromáždění projedná státní rozpočet na rok 1950

PRÁHA 6. března (ČTK)

Národní shromáždění projedná státní rozpočet na rok 1950. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu.

Stachanovští Rossijští posílá pozdrav dělníkům

MOREVA 6. března (ČTK)

Stachanovští Rossijští posílá pozdrav dělníkům. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu.

Slovenské ženy vítají vytvoření jednotné organizace žen v ČSR

SLIAČ 6. března (ČTK)

Slovenské ženy vítají vytvoření jednotné organizace žen v ČSR. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu.

Další absolventi Ústřední politické školy KSS

BRATISLAVA 6. března (ČTK)

Další absolventi Ústřední politické školy KSS. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu.

Zásada odměny podle zvláštní a ve veřejné správě

PRÁHA 6. března (ČTK)

Zásada odměny podle zvláštní a ve veřejné správě. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu. V úvodu konferenci hovořil předseda vlády Ant. Zápotocký o úkolu technků v období prvního pětiletého plánu.

Jiskra
ORGÁN KRAJSKÉHO VÝBORU KSČV JIHLAVY

11. března 1950 • Založeno v Třebíči r. 1919 • Číslo 10 — Kčs 2:50

Družstevníci ze Stříteže vyzývají ZD Jihlavského kraje k soutěži

Vešlejší zemědělského družstva ze Stříteže vyzývají ZD Jihlavského kraje k soutěži. 1. Nejlepší společný oves v ha a počet drobných a středních rolníků v obci, kteří se jej zúčastní v procentech. 2. Zvýšení průměrného ha výnosu brambor o 10 procent. 3. Zvýšení průměrného výnosu obilovin o 10 procent.

Sovětské studenty o novém snížení cen v SSSR

N. KRIVENKO

Letos 1. března bylo v Moskvě slavnostní setkání s profesory a studenty. Studenti a profesori této nejstarší vysoké školy státu, společně s velkým sovětským lidem dávali najve svou radost nad výnosem sovětské vlády a komunistické strany, kterým se zavázalo nové snížení cen potravin a průmyslových výrobků v drobném prodeji.

Podrobně se probíral a komentoval ten bod výnosu, kde se píše, že následkem mírnění cen „vážně se zlepšila situace peněz a stipendií, protože při snížených cenách zůstala nouze a stipendia na dosavadní výši.“

Asi v polodni, za přestávky mezi přednáškami, se konaly na univerzitě četné navštěvované schůzky. Byli jsme přítomni schůzi posluchačů, docentů a úředníků právní fakulty.

Čtyři a pětiletí všech posluchačů a všech sovětských lidí vyjadřují poslušnost druhému ročníku Zemljanko, který pravil:

Je těžko vyjádřit ten ohromný pocit radosti a pých na svou vlast a na svou práci, jaké v této chvíli provází každý z nás. Nebýtlo ještě ani pět let od skončení těžké války a my už jsme po třetí svědky snížení cen potravin a průmyslového zboží, jež je důsledně a neuchybně v naší zemi prováděno. To dokazuje svůplací moc a sílu socialistického státu, jež, když to, že pro naši rodnou komunistickou stranu a rodnou sovětskou vládu není důležitějšího a neodkladnějšího úkolu nad péči o blaho lidu.

A proto každý z nás s láskou v srdci myslí v těchto chvílích na velkého Stalina, který moudře vede naši zemi po cestě dalšího vzestupu a rozkvětu po cestě za komunismem. Stalinu

Sté výročí narozenin T. G. Masaryka

Dne 7. března 1950 vzpomíná všechen náš lid stého výročí narození prvního prezidenta Československé republiky, T. G. Masaryka. V životě T. G. Masaryka, syna panického kočího, studenta, profesora a nakonec prezidenta Československé republiky, je mnoho vešleho a mnoho příkladného.

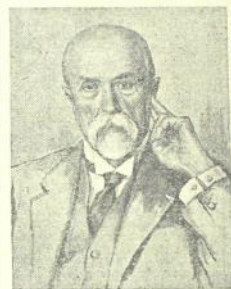
T. G. Masaryka známé především jako neohroženého bojovníka za lepší postavení českého národa, jenž se postavil v čelo velkých politických a ideových bojů v osmdesátých a devadesátých letech minulého století. Snad se odstranit z českého politického života staré, zatuchlé ovčáky bezzákladného vlivu, které podvodným způsobem mělo odvrátit pohled českého národa do minulosti.

Masarykovy boje za odhalení podvodu z rukopisů, jeho boj proti klerikalismu, v němž obviňuje církevní hierarchii, že se zpronevěřila křesťanským zásadám, jeho zápas proti diskriminaci židů v rámci známé Hilsmeyerovy aféry znamenají pro český národ rozhodný krok vpřed.

V těchto velkých zápasech se proti Masarykovi organizuje štváření celé tehdejší reakce, česká buržoazie jej obviňuje z cizáctví, vysoký klerus z bezbožnosti a z toho, že kazí mládež. Na univerzitě jej stíhá jedno disciplinární řízení za druhým.

A přece Masaryk nebyl socialistou a nechtěl nic jiného, nežli reformovat státní hlouběji do bahna klerikální kapitalistické řádu.

Masaryk, který si uvědomoval krizi kapitalistické společnosti, nevyhovoval z toho závěr, že je třeba tuto společnost odstranit, ale snažil se snížit nemístné rozpory kapitalismu. V tom spočívá historická chyba Masarykovy myšlenky.

Kapitalistická společnost vešla počátkem 20. století do období impéria. Masarykovy myšlenky a vývojem společnosti se nejvýrazněji projevil v období první světové války. Masaryk odchází do zahraničí, aby bojoval proti Rakousko-Uhersku, za samostatnosti našich národů. Západním mocnostem jsou však blíží kofistnické zájmy, nežli svoboda českého a slovenského národa. Obávají se revolučního hnů malých národů ve velkých státech.

Pak přichází 14. říjen 1918 a 28. říjen 1918, kdy český a slovenský lid vyhlásil samostatnou Československou republiku. Československý lid uvítal svobodu a velkým nadšením. Obědával se po příkladu sovětského svazu i naše republika půlde směrem k socialismu. T. G. Masaryk, který se staval záporně k Velké říjnové revoluci, se zasnouval o to, aby vše socialismu v republice nezvítězila. V lidu byla dlouho udržována legenda, že první republika se buduje na základech masarykovského humanismu. Ve skutečnosti se však stala neomezeným pansvím kapitalistů se všemi přírodními zájvy nezaměstnanosti, bída a stíhání do pracujícího lidu.

Závělost na západních mocnostech, zachování kapitalistického řádu v zemi, takové byly základy na nichž Masaryk budoval první republiku, a které se při prvním nárazu zhroutily. Západní velmoci vydaly republiku Hitlerovi.

Proto tím farizejským zněl hlasy reakční buržoazie, handlířů s republikou i památkou T. G. Masaryka. Tito hanební zrádové se snaží zneužít památky T. G. Masaryka pro své zločinné plány na vyrušení nového Rakousko-Uherska, proti kterému Masaryk tak houčevnatě bojoval, kteří by chtěli Masarykovy památky zneužít k nové porobě českého a slovenského národa, za jehož svobodu Masaryk tak bojoval.

Ve jménu Masaryka usilují o novou válku, zatím co programem Masaryka byl mír. Náš lid však v čele se svým prezidentem K. Gottwaldem, v úzkém spojení se Sovětským národem zvítězil reakci. V široké, stále rostoucí frontě mírumilovných síl světa kráčí vpřed, k vítěznému socialismu.

Jihlavský Krimel vítězem údernických směn

Údernický týden na počest vítězství února probíhá mezi pietafy ve formě soutěže mezi jednotlivými závody. Tuto soutěž navrhli závody 02 — Písař — Pietafských závodů. Karla Havlíčka Borovského, národní podnik v Havlíčkově Brodě a vyzval k ní všechny textilní závody našeho kraje a všechny konfekční závody v celé republice. Soutěžilo se v těchto bodech:

1. Nejlepší společný oves v ha a počet drobných a středních rolníků v obci, kteří se jej zúčastní v procentech. 2. Zvýšení průměrného ha výnosu brambor o 10 procent. 3. Zvýšení průměrného výnosu obilovin o 10 procent.

Spolupráce dělníků a techniků přináší zvýšené výkony

Postarali se o to, aby byla znovu uvedena v život závodní škola práce a byl vypracován takový školní program, který by byl po všech stránkách, jak technické, hospodářské tak i politické skutečným přínosem všem našim zaměstnancům. Údernickému klubu rozšířil diskusní program o nových pracovních metodách.

Hned na první schůzi úderníků, seznámil nás s Král s novým způsobem vrtní trysek.

Zaměstnancům autoru je známo, že při dosavadním vrtní těchto

Stojně ani americký způsob, kde se používá odporového drátu, který se elektricky zahřeje a zahřátým se rustahuje a tlačí na vrtaček, tuto záležitost neodstraní — jenom změní.

Náš nový způsob vrtní je následující: Na vrtaček tlačí takové závaly, které vyvinou tlak v té síle, jakou vrtaček mase. Zároveň na přístroj je umístěno zařízení, které v případě, že tlak se zvýší, buď jej sníží, nebo stroj úplně zastaví. Po dokončení otvoru, než při otupění vrtačky se rovněž stroj ihned sám zastaví. Vyr-

— konstruktérům, aby ukázali, že jim též záleží na zlepšování a budování v našem závodě. Právě zde mohou dát své vědomosti k dispozici našim zlepšovatelům.

Snad si mnozí naši techničtí úředníci noví rady, jak se zapojit do socialistického soutěžení. Nuže, vysvětlíme je, aby nám na dílnách pomáhali a převzali nad jednotlivými odděleními patronáty. Ulož se tak soudružský svazek pracujících dělníků a techniků ve prospěch svého podniku. Mění úderníky se projevili veškeré